

Rahapelituotoilla rahoitettujen toimintojen rahoitusmalli -hanke

Hankeryhmän Teams -kokous 3.12.2021 kl 13.00-14.30. Sihteeristö osallistuu Teams -kokoukseen.

Hankeryhmän jäsenet:

Henrik Haapajärvi (pj)
Valtteri Aaltonen
Mikaela Nylander
Saila Ruuth
Akseli Koskela
Tuomo Puumala
Anna-Mari Vimpari

Sihteeristön jäsenet:

Elina Rydman (SM)
Katri Aho (MMM)
Lassi Kautonen (STM)
Pasi Rentola (OKM)
Outi Luoma-aho (VM)
Caj Lövegren (VNK)
Seppo Määttä (sihteeristön pääsihteeri)
Riina Pursiainen (sihteeri)

1. Kokouksen avaus ja asialista

Kokouksen tarkoitus on puhua tiekartan pohjamallista. Rahoituksen tason keskustelu jätetään viimeisiin kokouksiin.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Ei huomioita

3. Valmistelun tilannekatsaus: parlamentaarisen seurantaryhmän kokous 30.11 ja 2.12 kuulemistilaisuuden anti

Pitkä keskustelu siitä onko ehdotetutta momenttimalli se mitä halutaan ja siitä syystä on tehty tähän kokoukseen vaihtoehto B, jossa yhden momentin sijasta onkin jokaiselle ministeriölle oma momenttinsa. Tämä aiheuttaa tiekartan valmistelun kanssa haasteita siitä, mistä mallista tehdään lopulliset kirjaukset.

Rahoitustasosta käytiin keskustelua ilman pysyviä asiantuntijoita. Keskustelussa kukaan ei esittänyt suuria leikkauksia vaan esitettiin kevyttä leikkausta koska veteraanien palveluiden rahoituspaine on vähenemässä ja uudistuksessa on mahdollisuus tehostaa rahanmyönnöstä aiheutuneita kuluja. Ei lopputulosta, mutta alustavasti puhuttu 9 500 miljoonasta. Se sisältyikö tähän jo veteraanikulut vai ei jäi vielä avoimeksi ja voiko jakamatonta budjettia käyttää siihen. Laajoja leikkauksia ei ehdotettu. Huomioitava, että Perussuomalaisten edustaja ei ollut paikalla.

Parlamentaarinen ryhmä on itse ehdottanut, että vuoden 2023 taso olisi samalla tasolla kuin vuoden 2024-2025, tätä pitää vielä tarkastella uudestaan, että onko tämä mahdollista.

Pursiainen kertoi edunsaajien Teams-kuulemisen viisi viestiä ja muistutti hankeryhmän jäseniä Otakantaa –kyselystä.

1. Erilaisten toimijoiden erilaiset tarpeet:
  - a. Kansalaisjärjestöt, kunnat, lakisääteistä toimintaa tekevät toimijat
2. Rahapelihaittojen ehkäisyä uudelta momentilta tekevien kansalaisyhteiskunnan toimijoiden rahoitus Veikkauksen tuotosta herätti kritiikkiä – he erityisesti halusivat katkaista yhteyden.
3. Kritiikkiä rahapelihaittojen torjunnan jättämisestä järjestöille. Lisäksi tehtiin ero rahapelihaittojen hoidon ja ehkäisyn välillä. Kysyttiin OKM:n hallinnon alan mahdollisesta rahapelihaittatyöstä
  - a. Vaatii selkeyttämistä siitä, että näin ei ole. OKM:ään menevästä ruskeasta nuolesta vastattiin, että tällä mahdollistetaan esim. nuorisotyön tekemän pelihaittatyön kattaminen.
4. Ennustettavuuden tarve kaikista suurin, kysymyksiä siitä, miten tämä toteutetaan samalla kun taataan Eduskunnan budjettisuvereniteetti.
  - a. Tason päättäminen ja indeksiin sitominen ehdotuksena.
5. Sektorit ylittävän työn tunnistaminen, rahoituksen jaon yhdenmukaiset käytännöt eri ministeriöiden välillä
  - a. Todettiin, että hankeryhmä ei ole pureutunut operatiiviseen avustusten jakoon, ja että tähän pureudutaan mm. digitalisaatiohankkeessa ja myös myöhemmin jatkovalmistelussa, kun irtikytkentä Veikkaukseen on tehty.

Otakantaa –vastausaika on 8.12. asti.

4. Linjauksia rahoitusmalliuudistuksen tiekarttavalmisteluun

Rahapelipoliittisen ohjelman valmistelusta todettiin, että tiekarttaan voi todeta, että mahdollinen oma momentti rahapelihaittojen ehkäisylle saisi sisältönsä rahapelipoliittisesta ohjelmasta.

Vaihtoehtoisten etenemismallien esittely

Puheenjohtaja avasi valmisteluissa tähän asti keskustelussa olleen mallin ja uuden parlamentaarisen seurantaryhmän keskustelujen pohjalta nousseen mallin erot:

Nykyjärjestelmässä ja ehdotuksessa on yksi momentti, jonka logiikka on, että jos leikataan joltain sektorilta, niin leikataan kaikilta ja toisinpäin. Toisessa vaihtoehdossa kolme momenttia nykyisten jako-osuuksien mukaan siitä rahoitustasosta mistä sovitaan. Ei olisi jakolakia. OKM:n alle tulisi sektorikohtainen jako. Toisaalta parlamentaarisessa ryhmässä edunsaajat eivät olleet vakuuttuneita siitä, että tätä tarvitaan.

Uudessa kolmen momentin vaihtoehdossa kansalaisjärjestöille tulisi oma parlamentaarinen neuvottelukunta keskustelemaan rahoituksen tasosta ja autonomian takaamisesta. Neuvottelukunta pitäisi perustaa lailla, ja sen pitäisi sisältää käyttötarkoitukset rahoitukselle.

STM:n toimijoiden asema tulisi turvata samantalaisella lailla kuin nuoriso- ja urheilutoiminta ovat ja toisaalta myös MMM:n alaiset toimijoita pitäisi kohdella tasapuolisesti. Kakkosvaihtoehto vaatisi siis enemmän uutta lainsäädäntöä, kuin alkuperäinen yhden momentin vaihtoehto.

Puumala: Vaihtoehto 2 on parempi. Jakosuhdelaki ministeriöiden välille lisää byrokratiaa versus ministeriöiden kehyksen lisääminen. Yhdellä momentilla todella eri asioiden yhdistäminen ei ole loogista (esim. kansallisooppera ja potilasjärjestöt) silloin kun yhteys Veikkauksen tuoton ja toimintojen rahoituksen välillä on katkaistu. Parlamentaarinen ryhmä kansalaisjärjestöille hyvä. Jakosuhdelaki ei estä leikkausta yksittäisestä ministeriöstä. OKM:n näkökulmasta yksi momentti VM:ssä voi tarkoittaa sitä että päätösvalta siirtyy kohti VM:ää ja substanssin pitää pysyä ministeriöissä.

Ministeriöiden sisäinen jakosuhde on kompleksisempi asia ja siitä ei ole suoraa ja selkeää kantaa. Esim. tieteen rahoista vain murto-ora, kulttuurissa puolet ja urheilu ja nuorisotyö kokonaan. Yksi ratkaisu voisi olla, että jos OKM:ssä sisäinen jakosuhde ajateltaisiin niin, että institutionaaliset toiminnot, kuten taidelaitokset ja akatemit olisivat oma toiminto vanhassa kehyksessä ja nk. kansalaisjärjestöpuoli olisi oma porukansa. Rajanveto-ongelmat tulevat tässäkin esiin. Ei ole välttämätöntä, että tätä jakosuhdetta naulataan tässä ryhmässä. OKM:n edunsaajilla saattaa olla yhteiskanta siitä, että OKM:n sisäisiä jakosuhteita ei tarvita.

PJ: En usko, että ongelma on se että jakosuhdekuvio johtaisi siihen että rahaa siirrettäisiin ministeriöiden välillä, vaan on pelko että kun rahat on budjetissa, niin voisi olla hallitus joka leikkaa kaiken SMT:ssä tai että korkeakulttuuria ei tarvitse tukea enää. Momentin xyz paikasta ei ole ollut puhetta siitä missä se sijaitsee, en laittaisi sitä VM:ään vaan joko SM:ään arpajaislain vuoksi, vaihtoehdot olisivat OM tai VNK, mutta se olisi vain tekninen paikka ja käyttö ja hallinta olisi ministeriöissä.

Puumala: Hallitus voi leikata mitä vain, vaikka tehdään millainen järjestely. Eri käsitys siitä, miten helppoa momentin käytöstä eri ministeriössä kuin missä se sijaitsee.

Ruuth: Ajatus oli juuri se, että jos eri edunsaajat ovat kytketty toisiinsa, se luo vakautta kaikille koska momentin leikkaaminen leikkaa kaikilta. Tämä on tärkeää, ja se puuttuisi kakkosmallista. Parlamentaarinen neuvottelukunta on kevyt keino. Valmisteluvallan pitäisi pysyä substanssiministeriössä eikä käyttöoikeusmalli tähän vaikuttaisi. Onko näin? Vasemmistoryhmä ei pysty lukitsemaan kantaa.

Nylander: Jos ajatellaan kaikkia niitä tavoitteita, joita meillä oli hankkeen aluksi, niin silloin vaihtoehto 1 vastaa paremmin kaikkiin näihin. Molempia malleja voi vaihtaa poliittisella päätöksellä koska vain, parlamentaarinen työskentely pitää kytkeä työhön. Ei pysty kuitaamaan tätä, mutta kallistuu ykköseen.

PJ: Parlamentaarinen ryhmä ei päätenyt yhteen ratkaisuun vaan pohtivat toista toteuttamistapaan ja keskustelu liittyi epäilyyn siitä, onko malli 1 liian epäortodoksinen ja byrokraattinen. 1 malli poikkeaa normaalista budjettikirjakäytännöstä.

Rentola: Vaihtoehdossa yksi tapahtuisi niin, että OKM:n pääluokasta poistuisi urheilu ja nuoriso kokonaan. Hankala nähdä, että päätösvalta pysyisi substanssiministeriöissä. Tällaista vastaavaa momenttia ei ole.

PJ: Nykyiset veikkausrahat ovat kehyksen ulkopuolella, mutta näkyvät ministeriöiden alla menoina, niin miten se toimisi eri tavalla tämä yksi momentti?

Luoma-aho: Tämä olisi uusi tapa budjetoida, mutta ei välttämättä hyvä tai huono juttu eikä välttämättä olisi mitään estettä, että käyttöoikeudet ja valmisteluvastuut olisivat samat kuin nykyjärjestelmässä. Seuraavalla viikolla yritys käydä mallit läpi siitä, että onko tässä jotain näkökulmia budjettiteknisesti.

Kauttonen: Vaihtoehto 1 voisi olla ihan toimiva, jos rahaa jaetaan vain kerran vuodessa ja mahdollisesti lisätalousarviossa. Mutta entä jos yhdelle sektorille halutaan myöntää lisätalousarviossa rahaa, onnistuuko se? Vaihtoehdossa 2 onnistuu, ykkösessä jakosuhteita pitäisi kesken vuotta muuttaa. Vaihtoehto 2 tuntuu paremmalta, vaihtoehto 1 tasajaossa mahdollinen. Puheenjohtaja vastasi tähän, että lisärahoitus toimijalle x tehtäisiin toista kautta.

Aaltonen: Tuleeko vaihtoehdossa 1 se ongelma, että budjettikäsittelyssä on aika vähän päätäntävaltaa. Yksi mammuttimomentti on poikkeava nykykäytännöstä joissa normaalisti momentit ovat aika tarkalla tasolla.

PJ: Jo nyt on tilanne, että on miljardin potti, joka on kehyksen ulkopuolella, joten miksi pykälien siirto aiheuttaisi ongelman jota ei nytäkään ole?

Luoma-aho: Tämän tyyppinen ratkaisu vaatii hyvin tiukan ja tarkan päätösoosan siitä, mitä tällä momentilla tehdään.

PJ: Jos on kakkosvaihtoehto, niin mitä lukkoja voisi rakentaa Liikasen raportista? STM:n ja MMM:n osalle kirjoitettaisiin lait, jotka määrittäisivät joidenkin toimintojen valtion rahoitettavaksi, ja toinen olisi kansalaisjärjestölaki.

Aho: Hankala nähdä tällaista lakia MMM:n alle joka tekisi hevoskasvatuksesta lakisäätteistä toimintaa.

Ruuth: SOTE-laki olisi hyvä, jotta lakisäätteiset tehtävät sekä järjestörahoitus voidaan turvata.

Puumala: Voiko tämä laki asettaa järjestöt positiivisempaan asemaan suhteessa muihin valtion menoihin, jossa heiltä ei voi leikata, jos se on jotenkin turvattu yli muiden tarpeiden?

PJ: Järjestöt ovat keskenään eriarvoisessa asemassa, koska STM:n alaiset toimijat eivät ole lakisäätteisiä toimija, toisin kuin OKM:n alla urheilu- ja nuorisotyö. Alun perin rahapeliutuotot oli järjestöjen omaa rahaa, ja ajan saatossa järjestelmään on tullut uusia saajia, kuten kuntia. Järjestelmän suojele siltä, että kokonaisia käyttökohteita voisi vain poistaa on vaikeaa. Mutta Katrin toteamus siitä, että hevoskasvatus tuskin voisi saada sellaista omaa erityiskohtelua verrattuna muuhun eläinten kasvatukseen.

Koskela tuki vaihtoehtoa kaksi koska se vaikutti loogisemmalta.

PJ: Jos päädytään kakkosvaihtoehtoon, luodaan parlamentaarinen ryhmä ja avustuskeskus, niin voisiko poikkeukset, kuten hevoskasvatuksen rahoituksen turvata jotenkin muutoin?

Aho: Hevoskasvatuksen osalta on oma valtiontukiasetus ja niin kauan, kun Toto pelit tuovat osuuden Veikkaukselle, hevossektoria ei voi jättää ulkopuolelle järjestelmästä.

PJ: parlamentaarisen ryhmän keskustelu vei meidät kokonaan uuden pohdinnan äärelle ja nyt asia on enemmän levällään kuin olimme pari viikkoa sitten, jolloin ykkösvaihtoehto oli se jolla edetä. Tiekartan viimeistely menee tiukoille.

Ruuth kysyi: EU kalvoissa todetaan, että EU oikeutus perustuu siihen, että tuotot käytetään yleishyödyllisiin kohteisiin. Ja tämä tuntuu olevan poikkeava vastaus verrattuna tähän vallalla olevaan kantaan.

Rydman vastasi: Alustava EU oikeudellinen arvio on tämä, suotuisalla lisäseurauksella on ollut järjestelmää tukeva asia, mutta tästä ei voi vielä tehdä perusteita siitä, onko lopulta näin.

5. Muut asiat